

Вітаємо ювілярів

УДК 92:636.4/.082

*В. Ю. Черчель, доктор сільськогосподарських наук, директор Інституту зернових культур НААН,
Л. О. Клименко, головний фахівець*

ЯКЩО ПРАЦЮВАТИ З НАТХНЕННЯМ – УСПІХ ГАРАНТОВАНИЙ

У 2021 р. минає 60 років Халаку Віктору Івановичу, кандидату сільськогосподарських наук, старшому науковому співробітнику, доктору філософії, завідувачу лабораторії тваринництва Державної установи Інститут зернових культур НААН.

Народився В. І. Халак 20 квітня 1961 р. у селі Михайлівка Нововоронцовського району Херсонської області. Після закінчення в 1978 р. середньої школи він навчався в Каховському навчальному комбінаті, а потім (1979–1984 рр.) в Дніпропетровському сільськогосподарському інституті. Далі була служба в лавах Радянської Армії і робота на посаді головного зоотехніка радгоспу-заводу «Кам'янський» Бериславського району Херсонської області.

У 1985 р. йому запропонували роботу в Дніпропетровському сільськогосподарському інституті. Тут його чекала посада асистента кафедри розведення і генетики сільськогосподарських тварин. На кафедрі, яку тривалий час очолювали професор М. О. Селех, кандидат сільськогосподарських наук В. І. Сокрут, доктор сільськогосподарських наук, професор І. М. Панасюк, в першу чергу, увагу приділяли цілеспрямованій і ефективній пошуковій роботі та активній творчій діяльності. З огляду на це молодий спеціаліст уважно прислухається до порад досвідчених науковців і при цьому намагається якнайкраще реалізувати власні інтелектуальні можливості. Він зміцнює теоретичні та практичні знання на 3-місячних курсах з підвищення кваліфікації за напрямком «Генетика з основами біометрії» в Московській ветеринарній академії імені К. І. Скрябіна. Напружена робота дає плідні результати – з'явилися перші наукові публікації, участь в конференціях, семінарах, обласних та всеукраїнських нарадах з питань селекції і генетики сільськогосподарських тварин тощо.

У 1988 р. Віктор Іванович вступає до очної аспірантури Полтавського науково-дослідного Інституту свинарства Південного відділення ВАСГНІЛ за спеціальністю 06.02.01 – «Розведення, селекція і відтворення сільськогосподарських тварин». У період навчання в аспірантурі, відповідно до календарного плану аспірантської підготовки, виконує експериментальну частину роботи, опрацьовує літературні джерела, оволодіває різноманітними методами досліджень, а також активно приймає участь у роботі зі створення популяції свиней нового батьківського внутрішньопородного типу великої білої породи з поліпшеними відгоді-

вельними якостями УВБ-2 (науковий керівник доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН М. Д. Березовський). До наукової роботи він ставиться творчо і відповідально, ретельно аналізує одержані дані, особливо цікавиться статистичною обробкою результатів наукових досліджень.

Після закінчення аспірантури в 1991 р. згідно з персональним розподілом державної комісії СРСР по продовольству і закупкам В. І. Халака направляють до Дніпропетровського державного аграрного університету, де спочатку він працює асистентом, а з 1996 р. – старшим викладачем кафедри розведення і генетики сільськогосподарських тварин.

З 2003 р. життєвий і творчий шлях Віктора Івановича тісно пов'язаний з Інститутом тваринництва центральних районів УААН – тут він обіймає посаду старшого наукового співробітника відділу свинарства. В 2006 р. у спеціалізованій раді Херсонського державного аграрно-економічного університету успішно захищає кандидатську дисертацію на тему: «Ефективність використання кнурів різної селекційної цінності із свиноматками внутріпородних типів великої білої породи», а з 2008 р. очолює відділ свинарства.

Основними напрямками наукової діяльності В. І. Халака є: дослідження ефективності використання свиней зарубіжної селекції при чистопорідному розведенні, промислового схрещуванні і гібридизації, рівня адаптації та фенотипового прояву полігенно-спадкових ознак у свиней великої білої породи англійської, французької та угорської селекції, показників екстер'єру, росту, розвитку, відгодівельних та м'ясних якостей молодняка свиней різних генотипів, оцінених за ДНК-маркерами, а також впровадження інноваційних методів оцінки племінної цінності свиней різного походження (методу BLUP, оціночних та селекційних індексів, сучасних генетичних методів (ДНК-маркерів) в агроформуваннях регіону.

У 2009 р. В. І. Халак одержує вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю 06.002.01 – «Розведення та селекція тварин», а з 2010 р. – обіймає посаду вченого секретаря Інституту тваринництва центральних районів УААН.

Після реорганізації у 2011 р. Інститут тваринництва центральних районів стає складовою частиною Інституту сільського господарства степової зони НААН (нині Державна установа Інститут зернових культур НААН України), а Віктор Іванович – завідувачем лабораторії тваринництва. Його призначають керівником завдання і відповідальним виконавцем програми наукових досліджень Національної академії аграрних наук № 30 «Інноваційні технології племінного, промислового та органічного виробництва продукції свинарства» «Свинарство» та № 31 «Генетичне поліпшення сільськогосподарських тварин, їх відтворення та збереження біорозмаїття» («Генетика, збереження та відтворення біоресурсів у тваринництві»), а також координатором науково-дослідної роботи по збереженню біологічного різноманіття генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин «Збереження генофонду порід».

Вагомим доробком Віктора Івановича є створення свиней нових генотипів. Згідно з Наказом № 71/73 від 15 березня 2011 р. Міністерства аграрної політики та продовольства України, Національної академії аграрних наук України затверджено заводський тип свиней у великій білій породі з поліпшеними м'ясними якостями «Бахмутський». Науковим керівником роботи є доктор сільськогосподарських наук Л. П. Гришина, співавторами – доктор сільськогосподарських наук М. Д. Березовський, кандидати сільськогосподарських наук Ю. П. Акневський, В. І. Халак та ін.

Ювіляр є висококваліфікованим науковим співробітником, який завжди приймає конструктивні рішення, творчо підходить до вирішення нагальних питань. Наполегливість, цілеспрямованість, вміння відстоювати власні наукові концепції, старанність і дисциплінованість у виконанні посадових обов'язків – ось ті риси, що є основою плідної роботи та гарантією визнання в науковому середовищі. В. І. Халак за результатами досліджень підготував та опублікував 447 наукових праць, у тому числі 4 монографії та науково-методичні посібники (у співавторстві), 7 методичних рекомендацій. Десять його робіт опубліковано у виданнях, які занесені до міжнародної наукометричної бази Web of Science. Він є автором та співавтором 9 патентів на корисну модель. З його участю створено 11 племінних заводів та репродукторів з розведення свиней великої білої породи. Наукові розробки Віктора Івановича мають прак-

тичну цінність і впроваджені у агроформуваннях Дніпропетровської, Харківської і Херсонської областей, дослідних господарствах мережі НААН.

В. І. Халак є постійним членом експертної комісії з атестації та переатестації суб'єктів племінної справи у тваринництві (Міністерство аграрної політики та продовольства України, управління агропромислового розвитку Дніпропетровської облдержадміністрації), вченої ради Державної установи Інститут зернових культур НААН України, а також членом Координаційно-методичної ради з виконання програми наукових досліджень НААН «Свинарство» та координаційної ради по роботі з великою білою породою свиней.

Віктор Іванович не тільки приділяє багато уваги науковій роботі, але й робить вагомий внесок у справу виховання молодого покоління науковців та спеціалістів агропромислового комплексу, зокрема неодноразово очолював і зараз очолює державну екзаменаційну комісію біотехнологічного факультету Дніпровського державного аграрно-економічного університету за ОКР «Бакалавр» за спеціальністю 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Він є членом редакційної колегії міжвідомчого тематичного наукового збірника «Свинарство» (Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН України), збірника наукових праць «Зернові культури» та Наукового вісника Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького. Серія: «Сільськогосподарські науки».

Віктора Івановича добре знають і поважають не лише в науковому колективі Державної установи Інститут зернових культур НААН і його дослідних господарств, але й в інших наукових організаціях, закладах та агроформуваннях. Результати наукових досліджень ювіляра оприлюднені на сторінках як вітчизняних, так і зарубіжних журналів та збірників.

В. І. Халак надійний партнер і товариш, людина, яка може аргументовано відстоювати власну думку, завжди коректний та уважний до проблем і турбот колег.

Колектив Державної установи Інститут зернових культур НААН щиро вітає талановитого вченого з ювілеєм і зичить Віктору Івановичу міцного здоров'я, родинного щастя, злагоди і миру, благополуччя, не зупинятися на досягнутому, повною мірою реалізувати професійні плани та особисті мрії.